

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring och temporär ändring av lagen om rehabilitering av
frontveteraner**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om rehabilitering av frontveteraner ändras så att också frontveteranernas äkta makar får delta i rehabiliteringen.

Stadgandet om rehabiliteringsställen föreslås bli ändrat så att länsstyrelsens godkännande inte längre behövs och så att kretsen av serviceproducenter utsträcks till att omfatta också sådana yrkesutövare som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård samt sådana verksamhetsenheter som avses i bl.a. lagen om specialiserad sjukvård.

I paragrafen om grunderna för ersättningar som av statsmedel betalas till privata verksamhetsenheter föreslås en sådan ändring att anvisningen om ersättningsgrunderna för anstaltsrehabilitering stryks. Olycksfallsverket kan enligt förslaget fastställa ersättningarna på basis

av fri konkurrens. Vidare föreslås en strykning av stadgandet om att olycksfallsverket kan fastställa ersättningsgrunderna för öppen rehabilitering. Det skall helt ankomma på kommunerna att låta dem som ger öppen rehabilitering konkurrera sinsemellan.

Dessutom föreslås en sådan temporär ändring i lagen om rehabilitering av frontveteraner, att medel av Penningautomatföreningens avkastning kan användas för rehabilitering av frontveteraner 1994.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1994 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994. Stadgandet om temporär ändring av finansieringssystemet föreslås vara i kraft till utgången av 1994.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Allmänt

Lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/88) trädde i kraft den 1 januari 1989. Syftet med rehabiliteringen är att främja och upprätthålla frontveteranens funktionsförmåga så att han så länge som möjligt förmår klara av sina dagliga funktioner. Rehabiliteringen kan ordnas som öppen rehabilitering eller som anstaltsrehabilitering, och den omfattar behövlig undersökning och vård. De frontveteraner som utses för rehabilitering godkänns av kom-

munen. Frontveteraner som inte har stadigvarande hemort i Finland godkänns till rehabilitering av olycksfallsverket. Rehabiliteringen är avgiftsfri för frontveteranerna.

1.2. Makens deltagande i rehabiliteringen (1 § 3 mom., 8 och 9 §§)

I 1 § stadgas att endast frontveteraner kan få rehabilitering. Med frontveteran avses enligt 1 § 2 mom. den som har tilldelats frontman-, fronttjänst- eller fronttecken. En frontveterans make har inte någon möjlighet att få rehabilitering med stöd av denna lag.

Till följd av frontveteranernas tilltagande ålder och rehabiliteringsmodellernas utveckling är det aktuellt att i lagen stadga också om äkta makars deltagande i anstaltsrehabiliteringen. Därigenom stöds den öppna vården, eftersom framförallt sådana veteraners möjligheter att klara sig hemma som dagligen behöver någon annan persons hjälp avsevärt kan främjas genom rehabilitering som maken deltar i.

Till 1 § lagen om rehabilitering av frontveteraner föreslås därför ett nytt 3 mom. om att en frontveterans make får delta i rehabiliteringen tillsammans med veteranen, enligt vad som stadgas genom förordning. Dessutom föreslås att de tekniska ändringar som behövs med anledning av det föreslagna 1 § 3 mom. görs i 8 och 9 §§.

1.3. Rehabiliteringsställen (4 § och 5 § 3 mom.)

Enligt 4 § ges rehabilitering i sådana sjukvårdsanstalter eller andra undersöknings- och vårdanstalter som särskilt har godkänts av länsstyrelsen eller i hälsovårdscentralerna. Detta godkännandeförfarande har en konkurrensbegränsande verkan och kan inte anses vara motiverat med hänsyn till de aktuella strävandena att göra förvaltningen mindre tungrodd. Det föreslås därför att godkännandeförfarandet slopas. Kretsen av serviceproducenter, med undantag av hälsovårdscentralerna, föreslås bli reglerad genom lagen om privat hälso- och sjukvård (152/90), lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) och lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus (1064/89). Samtidigt utvidgas kretsen av serviceproducenter. Rehabilitering kan ges av sådana serviceproducenter som avses i 2 § 2 mom. lagen om privat hälso- och sjukvård och av sådana självständiga yrkesutövare som avses i 3 mom. samt av hälsovårdscentralerna och av de sjukhus som avses i lagen om specialiserad sjukvård, av dessas separata verksamhetsenheter samt av de verksamhetsenheter som avses i lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus.

Det kan vara motiverat att anlita privata yrkesutövares rehabiliteringstjänster t.ex. för sådan rehabilitering av frontveteraner i dåligt skick som sker hemma.

De sjukhus och verksamhetsenheter som avses i lagen om specialiserad sjukvård har en sådan expertis när det gäller rehabilitering av svårt skadade personer som inte finns på annat

håll. Det är därför motiverat att berättiga också dessa sjukhus och verksamhetsenheter att tillhandahålla rehabiliteringstjänster för frontveteraner. Det är inte meningen att kombinera rehabiliteringen av frontveteraner med någon egentlig akutvård. Akutvården skall alltjämt ordnas inom ramen för den allmänna hälso- och sjukvården.

I 5 § 3 mom. föreslås en teknisk ändring med anledning av att 4 § ändras.

1.4. Grunderna för ersättningarna (7 § 2 mom.)

Enligt 7 § 2 mom. fastställer olycksfallsverket, med beaktande av de skäliga kostnaderna för verksamheten, beloppen av och grunderna för ersättningar som av statsmedel betalas av kommunen till de privata verksamhetsenheter som ger anstaltsrehabilitering. Olycksfallsverket kan även fastställa grunderna för ersättningarna till de privata verksamhetsenheter som ordnar öppen rehabilitering. I praktiken har olycksfallsverket inte fastställt ersättningsgrunderna för den öppna rehabiliteringen, även om det haft möjlighet därtill. Det föreslås att 7 § 2 mom. ändras så att stadgandet om att olycksfallsverket kan fastställa ersättningsgrunderna för den öppna rehabiliteringen stryks. Avsikten är att olycksfallsverket skall tillåta konkurrens med andra för frontveteraner avsedda rehabiliteringstjänster än dem som hälsovårdscentralerna tillhandahåller, och att kommunerna för sin del skall tillåta konkurrens mellan dem som producerar öppna rehabiliteringstjänster. I syfte att främja en fri priskonkurrens föreslås att i 7 § 2 mom. stryks omnämmandet om grunderna för fastställande av kostnaderna. Vidare föreslås det att de tekniska ändringar görs som behövs med anledning av att 4 § ändras.

1.5. Temporär ändring av finansieringssystemet (5 § 1 mom.)

Enligt 5 § 1 mom. ersätts de nödvändiga kostnaderna för rehabilitering och uppehälle under rehabilitering inom ramen för det anslag som i statsbudgeten årligen reserveras för ändamålet. Enligt 5 § 2 mom. delar olycksfallsverket ut medel ur anslaget till kommunerna på grundval av sin uppskattning av antalet i kommunen bosatta frontveteraner.

Utgifterna för rehabilitering av frontveteraner har betalats av allmänna medel i statsbudgeten. I 1993 års budget under moment 33.22.59 anvisade riksdagen 164 milj. mk i statsbidrag för frontveteranernas rehabilitering.

Statsrådet fattade den 14 oktober 1992 ett principbeslut om att fr.o.m. år 1993 överföra nya funktioner till finansiering med penningautomatmedel, så att åtgärdernas kostnadsverkan blir 100 milj. mk år 1993, 200 milj. mk år 1994 och 250 milj. mk år 1995.

I budgetpropositionen för 1994 föreslås som en sparåtgärd att också medel av Penningautomatföreningens avkastning anvisas till olycksfallsverkets disposition för rehabilitering av frontveteraner.

Därför föreslås det att 5 § 1 mom. lagen om rehabilitering av frontveteraner temporärt ändras så att också medel av Penningautomatföreningens avkastning kan användas för de nödvändiga kostnaderna för rehabilitering och uppehälle under rehabilitering, inom ramen för det anslag som i statsbudgeten reserveras för ändamålet. Eftersom arrangemanget är avsett att vara temporärt kan det anses ändamålsenligt att olycksfallsverket liksom för närvarande administrerar användningen av anslagen och att förfarandet också i övrigt överensstämmer med det nuvarande.

Med anledning av den föreslagna ändringen är det nödvändigt att temporärt ändra också penningautomatförordningen (676/67).

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen beräknas få ekonomiska verkningar endast vad beträffar förslaget till temporär ändring av finansieringssystemet. De övriga förslagen gäller själva rehabiliteringssystemet och rehabiliteringens innehåll och kommer inte att få några direkta ekonomiska verkningar.

I budgetpropositionen för 1994 har för rehabilitering av frontveteraner anvisats sammanlagt 170 milj. mk. De för ändamålet reserverade anslagen ökar således med sammanlagt 6 milj. mk från år 1993. Som statsbidrag för frontveteranernas rehabilitering har under moment 33.22.59 reserverats 68,6 milj. mk. Vid dimensioneringen av anslaget har som avdrag beaktats 101,4 milj. mk som en överföring till moment 33.92.59, som gäller använd-

ningen av Penningautomatföreningens avkastning. Till betalning av utgifter för rehabilitering av frontveteraner har under momentet reservrats motsvarande summa, dvs. 101,4 milj. mk. Båda anslagen är avsedda att disponeras av olycksfallsverket i enlighet med lagen om rehabilitering av frontveteraner.

Den föreslagna överföringen av utgifterna för rehabilitering av frontveteraner så att rehabiliteringen delvis finansieras med Penningautomatföreningens avkastning leder år 1994 till en utgiftsbesparing på 101,4 milj. mk för staten.

Eftersom avsikten dessutom är att år 1994 dela ut sammanlagt 98,6 milj. mk av Penningautomatföreningens avkastning till sammanslutningar inom social- och hälsovårdssektorn för andra sådana utgifter som tidigare har betalats av allmänna budgetmedel, kommer denna omDispositionering av penningautomatmedlen att under år 1994 få en spareffekt om sammanlagt 200 milj. mk på statens utgifter, i överensstämmelse med statsrådets principbeslut.

Penningautomatföreningens disponibla nettoavkastning år 1994 beräknas uppgå till 1 104 milj. mk. Av detta belopp delas i understöd till enskilda sammanslutningar inom social- och hälsovårdssektorn under moment 33.92.50 ut sammanlagt 1 002,6 milj. mk. Till betalning av utgifter för rehabilitering av frontveteraner föreslås 101,4 milj. mk.

Även om det sammanlagda belopp som delas ut som understöd till enskilda sammanslutningar inom social- och hälsovårdssektorn minskas på det sätt som sågs ovan, i syfte att åstadkomma en statsekonomisk inbesparing, beräknas detta inte försämra möjligheterna till finansiering av organisationernas centrala funktioner. Penningautomatunderstöden kan beroende på användningssyftet indelas i verksamhetsunderstöd, investeringsunderstöd och försöksunderstöd. De för tryggheten av organisationernas verksamhetsförutsättningar synnerligen viktiga verksamhetsunderstödens och försöksunderstödens belopp kan enligt förslaget bibehållas minst på sin tidigare nivå. Summan av de beviljade verksamhets- och försöksunderstöden uppgick år 1993 till ca 500 milj. mk. Anslagsminskningen kommer i praktiken att drabba investeringsunderstöden, i synnerhet nyinvesteringar.

3. Beredningen av propositionen

Förslagen till utveckling av rehabiliterings-systemet har beretts i den arbetsgrupp för utvecklande av veteranrehabiliteringen som social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 14 augusti 1992. Arbetsgruppen skulle bl.a. behandla innehålls-, kvalitets- och prisfrågor i anslutning till rehabiliteringen av frontveteraner och krigsinvalider. Arbetsgruppen överlämnade sin promemoria den 17 september 1993.

Förslaget till temporär ändring av finansieringssystemet har beretts av tjänstemän vid social- och hälsovårdsministeriet. Förhand-

lingar om ärendet har förts med olycksfallsverket och Penningautomatföreningen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994. Lagens 5 § 1 mom. föreslås vara i kraft till den 31 december 1994 och skall tillämpas på ersättningar som betalas för år 1994.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 23 december 1988 om rehabilitering av frontveteraner (1184/88) 4 §, 5 § 3 mom., 7 § 2 mom., 8 och 9 §§,

ändras temporärt 5 § 1 mom., samt

fogas till 1 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

En frontveterans äkta make kan delta i rehabilitering tillsammans med veteranen, enligt vad som stadgas genom förordning.

4 §

Rehabiliteringsställen

Rehabilitering kan ges av sådana serviceproducenter som avses i 2 § 2 mom. lagen om privat hälso- och sjukvård (152/90) och av sådana självständiga yrkesutövare som avses i nämnda paragrafs 3 mom., av hälsovårdscentraler, av sådana sjukhus och separata verksamhetsenheter för sjukvård som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) samt av sådana verksamhetsenheter som avses i lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus (1064/89).

5 §

Anslag

De nödvändiga kostnaderna för rehabilitering och uppehälle under rehabilitering ersätts inom det anslag som i statsbudgeten årligen reserveras för ändamålet. För de nödvändiga kostnaderna för sådan rehabilitering och sådant uppehälle under rehabilitering som avses i denna lag kan även användas medel av Penningautomatföreningens avkastning, inom ramen för det anslag som i statsbudgeten reserveras för ändamålet.

Kommunen kan själv ordna rehabiliteringstjänsterna eller skaffa dem hos serviceproducenter som enligt 4 § är berättigade att ge sådana.

7 §

Grunderna för ersättningarna

Olycksfallsverket fastställer beloppen av och

grunderna för de ersättningar som av statsmedel betalas av kommunen till andra verksamhetsenheter som ger anstaltsrehabilitering än hälsovårdscentraler.

8 §

Klientavgifter

För rehabilitering som ordnas med stöd av denna lag uppbärs inte någon avgift eller ersättning hos den som enligt 1 § har rätt att få rehabilitering.

9 §

Resekostnader

Ur rehabiliteringsanslaget betalas till personer som enligt 1 § har rätt att få rehabilitering

ersättning för resekostnader till följd av rehabilitering till den del dessa inte ersätts med stöd av någon annan lag.

Resekostnaderna ersätts enligt denna lag till det belopp som resan hade kostat enligt billigaste färd sätt. Om den som har rätt till rehabilitering inte har anlitat det billigaste färd sättet, kan de faktiska resekostnaderna av särskilda skäl ersättas helt eller delvis.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Stadgandet i 5 § 1 mom. är i kraft till den 31 december 1994. Momentet tillämpas när ersättningar betalas för 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 24 september 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1988 om rehabilitering av frontveteraner (1184/88) 4 §, 5 §
3 mom., 7 § 2 mom., 8 och 9 §§,
ändras temporärt 5 § 1 mom., samt
fogas till 1 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

En frontveterans äkta make kan delta i rehabilitering tillsammans med veteranen, enligt vad som stadgas genom förordning.

4 §

Rehabiliteringsställen

Rehabilitering ges i sådana sjukvårdsanstalter eller andra undersöknings- och vårdanstalter som särskilt har godkänts av länsstyrelsen eller i hälsovårdscentralerna.

4 §

Rehabiliteringsställen

Rehabilitering kan ges av sådana serviceproducenter som avses i 2 § 2 mom. lagen om privat hälso- och sjukvård (152/90) och av sådana självständiga yrkesutövare som avses i nämnda paragrafs 3 mom., av hälsovårdscentraler, av sådana sjukhus och separata verksamhetsenheter för sjukvård som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) samt av sådana verksamhetsenheter som avses i lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus (1064/89).

5 §

Anslag

De nödvändiga kostnaderna för rehabilitering och uppehälle under rehabilitering ersätts inom det anslag som i statsbudgeten årligen reserveras för ändamålet.

5 §

Anslag

De nödvändiga kostnaderna för rehabilitering och uppehälle under rehabilitering ersätts inom det anslag som i statsbudgeten årligen reserveras för ändamålet. För de nödvändiga kostnaderna för sådan rehabilitering och sådant uppehälle under rehabilitering som avses i denna lag kan även användas medel av Penningautomatföreningens avkastning, inom ramen för det anslag som i statsbudgeten reserveras för ändamålet.

Gällande lydelse

En kommuns hälsovårdsnämnd kan själv ordna rehabilitering eller anskaffa rehabiliteringstjänster hos någon sjukvårdsanstalt eller annan undersöknings- och vårdanstalt som avses i 4 §.

Föreslagen lydelse

Kommunen kan själv ordna rehabiliteringstjänsterna eller skaffa dem hos serviceproducenter som enligt 4 § är berättigade att ge sådana.

7 §

Grunderna för ersättningarna

Olycksfallsverket fastställer, med beaktande av de skäliga kostnaderna för verksamheten, de belopp av och grunder för ersättningarna av statsmedel som betalas av kommunen till de privata verksamhetsenheter som ger anstaltsrehabilitering. Olycksfallsverket kan även fastställa grunderna för ersättningarna till de privata verksamhetsenheter som ordnar öppen rehabilitering.

Olycksfallsverket fastställer beloppen av och grunderna för de ersättningar som av statsmedel betalas av kommunen till andra verksamhetsenheter som ger anstaltsrehabilitering än hälsovårdscentraler.

8 §

Klientavgifter

För rehabilitering som ordnas med stöd av denna lag uppbärs inte någon avgift eller ersättning hos frontveteranen.

8 §

Klientavgifter

För rehabilitering som ordnas med stöd av denna lag uppbärs inte någon avgift eller ersättning hos den som enligt 1 § har rätt att få rehabilitering.

9 §

Resekostnader

Ur rehabiliteringsanslaget ersätts frontveteranerna för resekostnader till följd av rehabilitering till den del dessa inte ersätts med stöd av någon annan lag.

Resekostnaderna ersätts enligt denna lag till det belopp som resan hade kostat enligt billigaste färd sätt. Om en veteran inte har anlitat det billigaste färd sättet, kan de faktiska resekostnaderna av särskilda skäl ersättas helt eller delvis.

9 §

Resekostnader

Ur rehabiliteringsanslaget betalas till personer som enligt 1 § har rätt att få rehabilitering ersättning för resekostnader till följd av rehabilitering till den del dessa inte ersätts med stöd av någon annan lag.

Resekostnaderna ersätts enligt denna lag till det belopp som resan hade kostat enligt billigaste färd sätt. Om den som har rätt till rehabilitering inte har anlitat det billigaste färd sättet, kan de faktiska resekostnaderna av särskilda skäl ersättas helt eller delvis.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Stadgandet i 5 § 1 mom. är i kraft till den 31 december 1994. Momentet tillämpas när ersättningar betalas för 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

